

Stavnsbinding

Selv om stavnsbåndet blev ophævet den 20. juni 1788 og endeligt afviklet pr. 1. januar 1800, er en række danskere den dag i dag i 2014 stavnsbundne af forskellige årsager.

Nogle har måske købt for dyrt i økonomiske opgangstider og kan ikke komme af med deres ejendom i nedgangstider uden at lide store økonomiske tab. Men at boligmarkedet fungerer lidt som gynger og karruseller, er ikke nyt, og det må man tage bestik efter.

Langt værre er det, når det er udefrakommende årsager, der er skyld i stavnsbindingen. Det er efterhånden erkendt, at det ikke er attraktivt at få en stor, grim – og det er den slags jo – vindmølle som nabo. Ikke blot er der gener døgnet rundt; man er også sikker på, at ens ejendom på det nærmeste er usælgelig eller i bedste fald kun kan sælges med stort tab. Man er også forholdsvis sikker på økonomisk tab, hvis man får en jernbane eller motorvej som nærmeste nabo. Derfor er det ikke uden grund, at linjeføringen af nye jernbanestrækninger og motorveje får sindene i kog og er omfattet af megen offentlig debat.

Man kan aldrig gøre alle tilfredse, men når man vedtager en linjeføring, må det indgå som et naturligt element, at man søger at genere så få mennesker/skatteydere som muligt.

I øjeblikket er der to sager i Aarhus-området, der har offentlighedens interesse. Den ene er linjeføringen af en kommende motorvej mellem Aarhus og Viborg, den anden er en ny jernbanestrækning, der så at sige vil dele Solbjerg.

Nogle gange træffer beslutningstagerne afgørelser i sådanne sager, der ikke synes båret af hensyn og sund fornuft, men snarere af verdensfjerne bureaukraters rådgivning og simple kortsigtede økonomiske hensyn.

Beslutningstagerne, og det er jo politikerne, burde måske i højere grad lytte til folkets røst, når den er bedst. Således havde Jørgen Christensen fra Solbjerg forleden et tankevækkende debatindlæg i nærværende avis. Han bor i en by, der er ”truet” af en ny jernbanestrækning, men fremfører alligevel sit ærinde stille og roligt, så det burde mane til eftertanke hos beslutningstagerne. Hans tanke om en linjeføring langs den østjyske motorvej er ikke ueffen. Udgangspunktet er, at man skal genere så få mennesker som muligt.

En anden pointe er, at de mennesker, man så alligevel ikke kan undgå at genere, får en eller anden form for kompensation. I debatindlægget foreslås, at disse menneskers ejendom slipper for ejendomsbeskatning.

Tanken forekommer nærliggende og ganske rimelig, al den stund at de pågældende ejendomme taber i værdi – ja, i værste fald kan de ende med at være værdiløse.

I grelle tilfælde bør samfundet træde til og holde folk skadesløse ved opkøb til markedsprisen inden anlæggelse af motorvej, jernbanestrækning, eller hvad det nu måtte være. Når samfundet har brug for jord, er man til tider ret så frisk med ekspropriationer, så det burde være en selvfølge, at man i grelle tilfælde også har midler til at købe borgere fri af stavnsbinding.